

ADVIES AAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS

ADVIES VAN

A7

Datum	8-9-04
Afdeling	wijkbeheer
Opsteller	zeldenthuis
Telefoon	7666
Registratie	04.2000877

ONDERWERP

papierproef "de greiden".

EERDERE BESLUITVORMING

Besluit d.d. 2 september 2003 waarbij ingestemd is met het uitvoeren van een éénjarige proef van oud papierinzameling met minicontainers in de wijk "de Greiden", dit in nauwe samenwerking met de gezamenlijke scholen in de wijk en Fryslân Miljeu.

STATUS

A B

INSPRAAK TOEPASSEN

Ja Nee

BESLUIT OPENBAAR

Ja Actief Passief
 Nee (=geheimhouding)

ADVIES

- kennis nemen van de positieve resultaten van de proef in "de Greiden" en de bewoners middels een huis-aan-huis folder informeren.
- in principe instemmen met het in de gehele gemeente op vrijwillige basis uitzetten van minicontainers voor de inzameling van oud papier.
- de inzamelaars in oktober uitnodigen voor een bijeenkomst en de vraag voorleggen of men medewerking wil verlenen aan de onder punt 2 bedoelde opzet.
- de gemeenteraad voorstellen het subsidiebedrag voor de inzameling van oud papier met een kraakperswagen en via minicontainers, te verhogen met € 4.50 per ton.
- de inzamelaars van het proefgebied met terugwerkende kracht over de ingezamelde tonnages de onder punt 4 bedoelde subsidieverhoging toekennen.

ROUTING

Afdeling	Datum	Paraaf
fin.	14/9	MM
wijkbeheer	14/9	DS.

BEHANDELING IN

Vergadering B&W	d.d.	21-9-04
Raadscommissie	d.d.	29-11-04
Raadsvergadering	d.d.	23-12-04

16

PARAFEN B&W

	Conform	Bespreken
De Jonge		
Scheweer		
Kaastra		
Buwalda		
Bouwers		

Gevolgen financiële middelen Ja Nee

Dekking in begroting Ja Nee

Zo ja, uit budget budget subsidie oud papier c.q reserve
oud papier voor een periode van minimaal 4 jaar.

Begrotingswijziging Ja Nee

ARCHIEF

Paraaf verzending	Le
Verzonden d.d.	6.01.05
Aangekomen d.d.	

BESLUIT B&W

Besluit d.d. 21 september 2004.

Conform.

TOELICHTING OP ADVIES

Evaluatie proef inzameling oud papier "de greiden" (mini-containers).

1. Uitgangspunten.

November 2003 is gestart met het uitvoeren van een éénjarige proef van oud papierinzameling met minicontainers in de wijk "de Greiden", dit in nauwe samenwerking met de gezamenlijke scholen in de wijk en Fryslân Miljeu (FM). Belangrijkste uitgangspunten bij de start van de proef zijn:

- de inzamelstructuur van scholen en instellingen blijft onverkort gehandhaafd.
- in het kader van de verdergaande scheiding van droge componenten (papier, glas en textiel) is er een belangrijk milieubelang gediend met een optimalisering van de huis-aan-huis inzameling van oud papier/karton.
- verbeteren arbeidsomstandigheden voor de beladers.
- het papier blijft schoon en droog en de kans op verwaaiing is nauwelijks aanwezig (een schonere leefomgeving).
- de minicontainer wordt kosteloos bij elk huishouden en op vrijwillige basis in de laagbouw uitgezet; de mogelijkheid bestaat om deze na een maand weer in te leveren. Op deze manier kan iedereen een 4-tal weken "proefdraaien".
- onder begeleiding van FM, zetten de kinderen van groep 7/8 van de deelnemende scholen de containers (gefaseerd) uit en de deelnemende scholen ontvangen daarvoor een vergoeding van € 1 per container.
- een verhoging van de gescheiden inzameling van oud papier (aanname + 20%).
- géén inkomstenderving voor de inzamelaars.
- op basis van de geldende subsidieverordening ontvangen de scholen per ingezamelde ton een gegarandeerd bedrag van € 18.10. Gedurende de proef zal geen aanspraak kunnen worden gemaakt op een eventueel surplus als gevolg van een hoge marktprijs van het oud papier.
- de kosten van het kraakpersvervoer wordt via de kwartaalafrekening door Afvalsturing (ASF) met de scholen verrekend.

2. De papierproef.

2.1. De respons voorafgaand aan de proef.

Op grond van gegevens van ASF blijkt dat de scholen voorafgaand aan de papierproef in de wijk op jaarbasis huis-aan-huis zo'n 300 ton papier inzamelen. Daarnaast genereren de op wijkniveau uitgezette papiercontainers jaarlijks zo'n 210 ton. In de wijk zijn tevens enkele kerkelijke instellingen actief die het papier verspreid over de wijk bij hun leden ophalen, maar daarvan zijn geen exacte cijfers beschikbaar. Tenslotte is het ons bekend, dat het bejaardencentrum Heerenhage (plm. 248 bewoners) het huishoudelijk papier via de bedrijfsafvalinzameling laat afvoeren. In de responsberekening per inwoner is deze correctiemeegenomen.

	Tonnage "de Greiden"	Per inwoner (totaal aantal inwoners = 7851*)
huis-aan-huis inzameling	300	
Papiercontainers op wijkniveau	210	
totaal	510	65 kg

* correctie Heerenhage (248 inwoners).

De landelijk in het Actieprogramma Afvalscheiding Droge Componenten (ADC) vastgelegde taakstelling, welke ook als uitgangspunt voor het afvalbeleid van Heerenveen geldt (milieubeleidsplan), komt overeen met 85 kilo per inwoner per jaar. Het verschil tussen streefwaarde en resultaat voorafgaande aan de proef bedraagt in deze wijk dus nog 20 kilo per inwoner per jaar.

2.2. Resultaat proef.

Er zijn in totaal 3300 containers bij de laagbouw op vrijwillige basis uitgezet. Om en nabij de 200 aansluitingen hebben na een maand proefdraaien te kennen gegeven de container weer te willen inleveren (dat is een percentage van slechts 7%). De inwoners zijn herhaaldelijk over het gebruik van de

container en de ledigingsdata geïnformeerd. Daarnaast is in de p.r. sfeer de nodige aandacht aan het project besteed (wijkkrant, persberichten in de regionale kranten en de rubriek "Crackstate Nijs"). Aanvankelijk was het de bedoeling de containers maandelijks te ledigen. Helaas was men niet in staat ook tijdens de zomervakantie vrijwilligers vrij te maken. Toch is een dusdanige verdeling overeen gekomen dat er sprake is van 12 inzamelronden (hetzelfde aantal inzamelronden als vóór de proef). De weeggegevens zijn nauwkeurig geregistreerd. Hoewel we nog een 2-tal inzamelronden hebben te gaan (16/17september en 14/15 oktober), is de respons van proef nu al heel goed in beeld te brengen.

Tot op heden is, vergeleken met dezelfde periode als vorig jaar, over 10 inzamelronden 151.620 kg papier meer ingezameld (= 62%). Geëxtrapoleerd over 12 inzamelronden is dat op jaarbasis afgerond 182 ton.

Respons papiercontainers op wijkniveau.

Vóór en tijdens de proef is de respons van de op wijkniveau uitgezette papiercontainers (boven- en ondergronds) gedurende 3 weken gemeten:

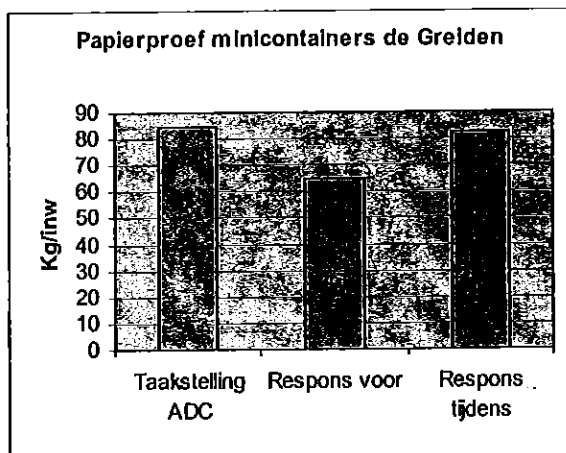
- vóór de proef: augustus/september: gemiddeld 4 ton per week.
- tijdens de proef: november/december: gemiddeld 2.8 ton per week.

De conclusie is dat de respons in de op wijkniveau uitgezette containers iets is gedaald: geëxtrapoleerd omvat de daling een tonnage van plm. 62 ton (208 minus 146).

	Tonnage "de Greiden"	Per inwoner (totaal aantal inwoners = 7706*)
huis-aan-huis inzameling	482	
Papiercontainers op wijkniveau	146	
totaal	628	81.5 kg

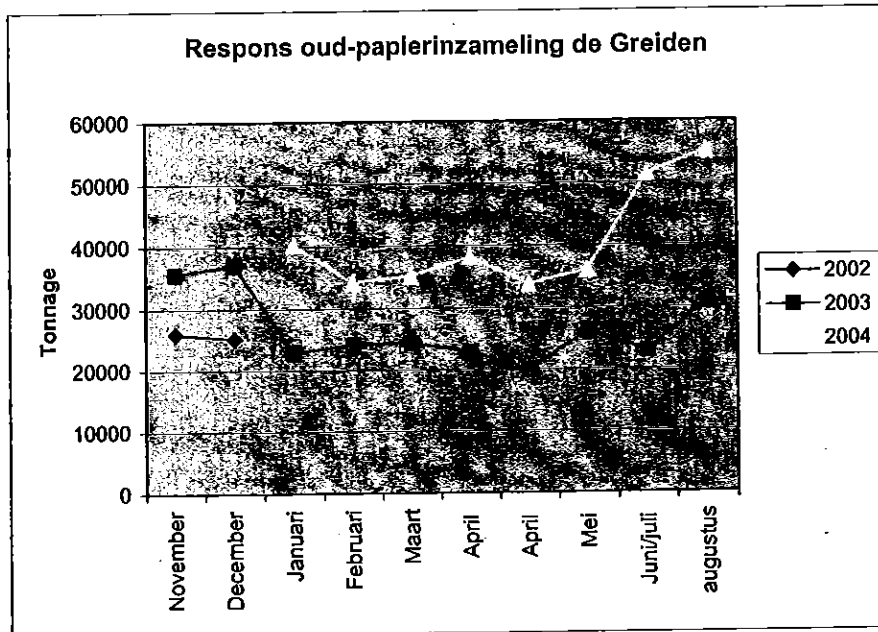
* correctie Heerenhage (248 inwoners).

In onderstaande grafiek is de respons vóór en na de proef vergeleken met de in het milieubeleidsplan voor Heerenveen opgenomen doelstelling van 85 kg. per inwoner (ontleend aan het ADC).

De containers zijn uitgezet bij de laagbouwaansluitingen. Op wijkniveau is er een forse stijging van het gescheiden ingezameld oud papier (+ 23%). Vooral de inzamelende scholen profiteren hiervan, want hun inzamelresultaat neemt toe met 182 ton, dat is maar liefst 60% meer dan voor de proef.

Onderstaande grafiek geeft een en ander schematisch weer.

Aandeel bedrijfspapier?

Het aandeel bedrijfspapier in de responsberekeningen is normaliter een ongewisse factor. In het landelijk ADC-programma wordt voor de berekening van de respons dan ook een correctie toegepast van 10 kg per inwoner. Het aandeel bedrijfspapier in deze proef is naar onze mening om de volgende redenen te verwaarlozen: in de wijk zijn nagenoeg geen bedrijven gevestigd, de meeste winkels maken gebruik van een retour-emballagesysteem en nabij het winkelcentrum is een 3-tal ondergrondse papiercontainers gesitueerd. Daarnaast hebben we op dit punt geen signalen van de chauffeurs/beladers gekregen. Wat wel opvallend is, dat er maandelijks enkele containers met uitsluitend -niet bezorgd- foldermateriaal worden aangeboden (de effecten van de bekende ja/nee sticker).

2.3. Inzet kraakpersauto's.

Vóór de proef.

Op beide avonden (donderdag en vrijdag) werd volstaan met de inzet van 2 kraakpersauto's + chauffeur: de rij- en inzameltijd (inclusief vervoer naar en van de papierfabriek in Marum) kwam gemiddeld uit op zo'n 16 uren voor de gehele wijk (beide avonden 8 uren). Het was gebruikelijk dat de scholen voor elke inzamelavond minimaal 8 vrijwilligers leverden. Resumé aantal uren:

- 4 kraakpersauto's + chauffeur: 16 uren.
- vrijwilligers : 16 vrijwilligers x 3uren = 48 uren.

Tijdens de proef.

In november 2003 is op beide avonden gestart met de inzet van 3 Compartimenten Perswagens (GCP's). Met het oog op de nodige aanloop- en inwerkproblemen, was deze inzet in de maanden december en januari ook benodigd. De totale inzameltijd gedurende deze 3 maanden varieerde van 26-30 uren. Een GCP wordt tijdens de reguliere afvalinzameling door FM ingezet voor de belading van 2 fracties (rest en gft) waarbij elk compartiment afwisselend beladen wordt. Na deze 3 maanden proefdraaien, heeft FM geconcludeerd dat een GCP eigengelijk niet geschikt is voor het wegpersen van oud papier. Om deze reden werd in februari besloten weer gebruik te maken van de "traditionele" kraakperswagens. Gelet op het aanbod, werd op de donderdag 2 auto's en op de vrijdag 3 auto's ingezet. De inzamel- en vervoertijd

(inclusief vervoer naar de papierfabriek) komt daarmee uit op 21 à 22 uren voor de gehele wijk. Per avond waren er totaal 6 vrijwilligers benodigd. Totale inzameltijd:

- 5 kraakpersauto's + chauffeur: 21/22 uren.
- Vrijwilligers: 10 x 3 uren = 30 uren.

Conclusie.

Aangenomen werd dat het papier in een kortere tijd kon worden opgehaald. De inzameltijd met de kraakpersauto's is evenwel langer (6 uren). Het aantal vrijwilligers en daaraan gekoppeld het aantal uren, is echter beduidend minder: totaal van 48 naar 36 uren per inzamelronde terwijl er gemiddeld per keer 14 ton meer papier wordt opgehaald. Het hogere aantal rij-uren kan als volgt worden verklaard:

- de handelingen met de container nemen meer tijd in beslag (is ook een gevolg van de clusterplaatsen);
- het aanbiedingspercentage is elke maand 55/60% (per inzamelronde 1700 containers);
- er wordt veel meer papier aangeboden (containers zijn zwaarder);
- elke ronde is sprake van een wisselende samenstelling van vrijwilligers/beladers.

Ten opzichte van de oorspronkelijke situatie zijn de inzamelkosten per maand zo'n € 312 hoger (6 uren x € 52). Daar staat een hogere respons van gemiddeld 14 ton oud papier per maand tegenover hetgeen zich vertaalt in een hoger subsidie, neerkomend op een bedrag van zo'n € 253 (14 x € 18.10). Arbo-technisch gezien is sprake van aanzienlijk betere omstandigheden (geen zwaar tillen en bukken meer) en kan met minder vrijwilligers worden volstaan, maar daar staat tegenover dat de scholen zo'n € 60 per inzamelronde duurder uit zijn.

2.4. Eindconclusie proef.

Na een tussentijdse evaluatie in januari j.l., heeft op 7 september een eindevaluatie met alle deelnemende partijen plaatsgevonden. De proef is een groot succes en de respons overtreft alle verwachtingen en prognoses. Burgers zijn met behulp van een inzamelmiddel eerder bereid (meer) papier apart te houden dan dat men het moet verzamelen in dozen e.d. Tijdens de proef hebben ons diverse malen signalen bereikt met de vraag wanneer de gemeente van plan is ook de rest van de gemeente te betrekken in de huis-aan-huis inzameling met minicontainers. Frappant was ook dat het ruimtebeslag van de derde container in het algemeen geen enkel punt van discussie is geweest. Tenslotte is het bemoedigend te constateren dat in de wijk eigenlijk geen sprake meer is van verwaaid papier en dat een vervuiling van de papiercontainers met restafval nagenoeg niet is aangetroffen. Ook de deelnemende scholen zijn erg enthousiast. De inzameltijd is iets langer maar daar staat tegenover dat men met minder vrijwilligers kan volstaan. Bovendien is het aantal inzamel-uren met 1/3 afgenomen en is de belading van de containers geen zwaar werk.

Wij zijn van mening dat de proef en daarmee het effect van de invoering van de 3^e minicontainer, zich overduidelijk heeft bewezen. Kennelijk is de invoering van de container een nog veel belangrijker stimulans voor de burger om meer papier te scheiden dan de financiële prikkel van Diftar. Met name het gebruikersgemak is een groot voordeel: burgers hoeven geen doosjes e.d. meer als inzamelmiddel te bewaren. De container kan in de garage of schuur worden geplaatst op de plaats waar nu de dozen met oud papier worden verzameld (er is geen sprake van stankoverlast o.i.d.). Via de schoolkranten is regelmatig iets gepubliceerd over de resultaten. Het is nu zaak iedereen in de wijk te informeren over de afloop van de proef. Voor dit doel zal een folder worden gemaakt welk door de kinderen van groep 8 van de desbetreffende scholen huis-aan-huis in de gehele wijk zal worden verspreid.

3. Enquête bewonersonderzoek afvalscheiding.

Recentelijk is in het kader van het basisproject huishoudelijk afval een bewonersenquête gehouden. Dit onderzoek is een belangrijk onderdeel van de nulmeting aan de hand waarvan eind dit jaar een plan van aanpak zal worden gemaakt dat ondermeer geënt zal zijn op de door de burgers gewenste voorzieningen, inzamelmiddelen of informatie om zo het afvalscheidingsgedrag te bevorderen. Daarin zijn ook enkele vragen geformuleerd omtrent de paperscheiding. Daaruit kunnen we de volgende conclusies trekken:

- 95% van de ondervraagden houdt het papier apart.

- ruim de helft geeft aan graag een papiercontainer te willen hebben. De teneur van de overige reacties is voornamelijk dat men het nu ook al opspaart en afvoert via de bekende kanalen. Een klein aantal huishoudens geeft aan geen ruimte te hebben voor nog eens een container dan wel voert de redenering aan dat men daarvoor extra moet betalen.
- ruim 72% is bekend met de inzameldata oud papier die sedert 2004 op de afvalkalender staat aangegeven.

4. Ontwikkeling zij-belading.

De invoering van zij-belading ten behoeve van de reguliere afvalinzameling is enkele jaren geleden door FM op redelijk grote schaal ingevoerd (ook in het buitengebied van onze gemeente). Gebleken is dat deze methode zich ook prima leent voor een papierinzameling met mini-containers. Bijkomend voordeel is dat bij elke zij-belader slechts 1 vrijwilliger behoeft mee te lopen. Deze moet dan letten op de inhoud van de container en ervoor zorg dragen dat deze op de goede manier wordt rechtgezet. Hiermee wordt de papierinzameling op termijn nog gemakkelijker. Wel moet er rekening mee worden gehouden dat de inzameltijd, afhankelijk van het inzamelgebied, iets langer duurt (voor "de Greiden" bijvoorbeeld zal dat per avond zo'n 1 a 1,5 uur zijn).

5. Nieuw beleid.

Gezien de zeer goede resultaten die met de papierproef in "de Greiden" zijn gehaald, het bewezen gebruikersgemak, de aanzienlijk verbeterde arbeidsomstandigheden van de beladers (lees inzamelaars) en een aanzienlijk schonere leefomgeving, stellen wij u voor in principe te besluiten de 3^e minicontainer met ingang van 1-1-2005 in de gehele gemeente en zonder bijbetaling door de burgers, in te voeren. Nagenoeg $\frac{3}{4}$ deel van het totaal aantal aansluitingen in de gemeente wordt momenteel met vrijwilligers van scholen/instellingen door middel van kraakpersvervoer ingezameld. De keuze om al/niet over te schakelen is uiteraard afhankelijk van de bereidheid van de desbetreffende inzamelaars om met behulp van de nieuwe methode (dus met mini-containers) het oud papier in te zamelen.

Indien u kunt instemmen met ons voorstel, zal dit op zo kort mogelijke termijn en vooruitlopend op de laatste 2 inzamelronden in "de Greiden", in een overleg met alle inzamelaars (scholen, instellingen en verenigingen) worden voorgelegd. Het is n.l. eveneens noodzakelijk de inzameldata met alle betrokkenen af te stemmen opdat een en ander nog kan worden meegenomen in de samenstelling van de afvalkalender 2005 (het concept daarvan moet begin november klaar zijn).

Uit de proef blijkt dat structureel iets meer tijd benodigd is om het aantal aangeboden containers op de inzamelavond te beladen. Weliswaar wordt er ook meer papier ingezameld maar dit houdt -in dichte bebouwingsconcentraties- financieel gezien geen gelijke tred met de daaraan verbonden kosten. Daarnaast is het om praktische redenen gewenst een gelijkmatiger inzamelcyclus van 13 x per jaar (dus ook tijdens de zomermaanden) aan te houden. Omdat met minder vrijwilligers kan worden volstaan, moet dit toch in z'n algemeenheid weinig tot geen probleem meer geven. Zeker, als we ervan uitgaan dat op redelijk korte termijn de zij-belading zal worden ingevoerd. Bij een aantal inzamelaars is deze cyclus van 13x per jaar overigens al praktijk.

Gelet op het feit, dat aan de mini-containerinzameling iets meer tractie-uren zijn verbonden en een aantal inzamelaars over de streep te trekken deze cyclus van 13x per jaar aan te houden, stellen wij u tevens voor de het basissubsidiebedrag voor papier dat met een kraakperswagen/zijbelading en 13x per jaar via minicontainers wordt ingezameld, met € 4.50 per ton tot een bedrag van € 22.60 per ton te verhogen. De overige subsidiebedragen blijven onveranderd.

Hiermee snijdt het mes aan 2 kanten: de inzamelaars zijn gebaat bij een redelijke vergoeding voor de geleverde inspanningen en de gemeente wil overeenkomstig haar geformuleerde doelstellingen een zo hoog mogelijke respons van de gescheiden inzameling voor de droge componenten.

In deze nieuwe opzet kan het aantal containers op wijkniveau worden afgebouwd hetgeen jaarlijks een structurele besparing oplevert (minder huur en lagere tractiekosten FM).

Als waardering voor de inzet van de deelnemende scholen en ter compensatie van de hogere tractiekosten van FM wordt tenslotte nog voorgesteld de scholen met terugwerkende kracht over de

tijdens het proefjaar ingezamelde tonnages oud papier, de hiervoor bedoelde subsidieverhoging van € 4.50 toe te kennen (totaal gaat het dan om een bedrag van € 2.170 (482 x € 4.50) de onder punt 5 bedoelde subsidieverhoging toekennen.

6. Financiële consequenties nieuw beleid.

In overleg met de afdeling financiën is de huidige stand van zaken met betrekking tot het product oud papier en alles wat daarmee direct verband houdt, uitvoerig verkend (zie de bijlage).

De gemeenteraad heeft in maart 2003 ingestemd met een verhoging van het subsidie voor de inzameling van oud papier met € 4.50 per ton. De hiermee verband houdende lasten alsook de kapitaallasten van deze proef t.b.v. de aanschaf van containers, kunnen voor een periode van minimaal 4 jaren worden gedekt uit de gevormde egalisereserve, een en ander afhankelijk van de papierprijsontwikkeling. Rekening houdende met het resultaat van dit jaar, resteert dan nog een bedrag van afgerond € 260.000.

Wanneer er in de gehele gemeente minicontainers voor de papierinzameling worden uitgezet, zijn naar schatting 12.000 containers benodigd (investering € 120.000). Ook deze investering en de kosten verband houdende met de voorgestelde structurele verhoging van het subsidiebedrag met nog eens € 4.50 per ton (inclusief de totaal in het proefjaar ingezameld tonnages), kan voor een periode van minimaal 4 jaren uit deze egalisereserve worden gedekt. Dan nog resteert er een bedrag van afgerond € 85.000 in de egalisereserve.

Het structureel effect over 4 jaren wanneer de marktprijs van het papier buitenproportioneel daalt en de egalisereserve is uitgeput, zal -op basis van het voorgestelde tarief 2005- leiden tot een gemiddelde stijging van de afvalstoffenheffing met circa 1,40% oftewel een bedrag van € 3,58 per aansluiting.

Bij de behandeling van het MJP 2005-2008 is reeds aangekondigd dat deze reserve -bij een positief resultaat van de proef in "de Greiden"- eventueel kan dienen als dekking van de investeringslasten voor de structurele invoering in de gehele gemeente.

Uitzetting van de containers zal i.o.m. de inzamelaars en FM gefaseerd moeten plaatsvinden. Ook dit punt zal dan worden meegenomen in het najaarsoverleg met de inzamelaars. Verder gelden dezelfde uitgangspunten als bij de proef en zal de school voor elke uitgezette minicontainer een bedrag van € 1 ontvangen. Ook het vóóraf bezorgen van de bewonersbrief wordt door de scholen verzorgd. Tenslotte kan iedereen in de voorgestelde opzet een 4-tal weken "proefdraaien". Burgers die niet mee willen doen krijgen de container dus eerst wel thuis bezorgd maar kunnen deze eventueel weer bij FM inleveren op een nader te bepalen tijdstip. In de bewonersbrief zal dit punt met de nodige zorgvuldigheid onder de aandacht worden gebracht.

7. Verdere procedure.

- behandeling in b+w van 21 september 2004.
- eind september 2004: verzending huis-aan-huis infofolder.
- info-bijeenkomst inzamelaars 12 oktober 2004.
- behandeling in raadscommissie ROM van 25 oktober 2004
- evaluatie nieuw beleid + aanpassing subsidieverordening in vergadering raad d.d. 18 november 2004.

Bijlagen:

- advies afdeling wijkbeheer d.d. 27-08-03.
- commissie voorstel + raadsvoorstel/besluit.